

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Møtesaksnr.: V-sak 7
Møtenr.: 7/2018
Møtedato: 23. oktober 2018
Notatdato: 10. oktober 2018
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Pål Vegard Pettersen, Stein Helgesen, Enhet for lederstøtte

Budsjettinnspill 2020

Hovedproblemstillinger i saken

I henhold til tildelingsbrevet for 2018 skal budsjettforslag for 2020 sendes Kunnskapsdepartementet innen 1. november 2018. Kunnskapsdepartementet bruker satsingsforslagene utenfor rammen som del av grunnlaget for arbeidet med statsbudsjettet.

UiOs utkast til innspill til statsbudsjettet for 2020 følger vedlagt. I innspillet foreslås det å videreføre tidligere budsjettinnspill, men i tillegg fremheve behov for tiltak på utdanningsområdet. UiOs argumentasjon og prioriteringer fremkommer i vedlagte utkast til brev til departementet.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Universitetsstyret slutter seg til universitetsdirektørens fremlagte prioriteringer til satsingsforslag utenfor rammen for 2020.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
direktør virksomhets- og økonomistyring

Vedlegg:

Kopi av utkast til brev til Kunnskapsdepartementet m/spesifikasjon av budsjettforslaget for 2020



Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 10.10.2018
Deres ref.: 17/4221
Vår ref.: 2018/xxxxx

Innspill til statsbudsjettet for 2020 fra Universitetet i Oslo (UiO)

ESSENS/SPISSING HER – SKRIVES UT TIL SLUTT – HVA ØNSKES TRUKKET FREM AV REKTORATET?

Norge er avhengig av en høyt utdannet befolkning og forskning av høy kvalitet for å lykkes med omstillingen bort fra vår oljeavhengige økonomi, over til å skape nye grønne arbeidsplasser og for å løse våre samfunns- og velferdsutfordringer. UiO har en avgjørende rolle i dette arbeidet. UiO er Norges fremste universitet og blant de 30 beste universitetene i Europa. UiO produserer en tredjedel av landets doktorgrader og har omlag halvparten av landets sentre for fremragende forskning. UiO er også det eneste norske universitetet på Thompson Reuters liste over Europas 100 mest innovative universiteter. Likevel har UiO hatt den svakeste budsjettutviklingen av de norske høyere utdannings-institusjonene siden 2005. Vi mener dette er et paradoks, særlig fordi regjeringen har signalisert en så tydelig ambisjon om å skape flere verdensledende og fremragende utdannings- og forskningsmiljøer i Norge.

Større trykk på utdanningskvalitet og læringsmiljø

Universitetsledelsen har en sterk ambisjon om å styrke utdannings- og forskningskvaliteten ved UiO. Vi vil særlig ha et større trykk på utdanningskvalitet og læringsmiljø, og ønsker i enda større grad å bidra til omstilling, flere arbeidsplasser og toppkandidater til eksisterende og fremtidig arbeidsliv – slik vi oppfatter å være regjeringens forventninger.

Etablering av ordning med bachelor honours-program

I Meld.St. 16 (2016-2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* fremgår det at regjeringen vil «stimulere til utvikling av tilbud for de mest talentfulle og motiverte studentene». Ett tiltak som er nevnt i denne forbindelse er såkalte «honours-program» (jf. meldingens kap. 3). I Meld. St. 4 (2018-2019) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028* finnes det en fyldig omtale av at UiO fra høsten 2019 vil pilotere bachelor honours-programmer innen realfag og humaniora. Honours-tilbudet bygger på UiOs unike kvaliteter og muligheter innen forskning og utdanning i et bredt spekter av fagområder. Tiltaket er imidlertid ikke tilgodesett i Prop. 1 S (2018-2019) for Kunnskapsdepartementet.



Rektor

Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Vi viser til at dette utviklingsarbeidet vil kunne fungere som en modell for hele sektoren. Opprettelsen av et slikt tilbud for de mest talentfulle søkerne vil kreve nye ressurser til økt opptaksramme, faglige mentorer, felles samlinger, opprettelse av en felles læringsarena og til utvikling av honours-spesifikke emner. Vi ber om at man i statsbudsjettet for 2020 bevilger 10 mill. kroner til honours-tilbudet ved UiO.

Oppfølging av Meld. St. 25 (2016–2017) *Humaniora i Norge*

I Meld. St. 25 (2016–2017) *Humaniora i Norge* åpnet regjeringen opp for at bachelorgraden i språk som er særlig krevende å lære, kunne utvides til fire år. Ved UiO er vi full gang med å planlegge form og innhold for fireårige BA-grader i arabisk, japansk og kinesisk. Imidlertid finner vi ikke igjen noen oppfølging av dette i Prop. 1 S (2018-2019) for Kunnskapsdepartementet. Vi ber på denne bakgrunn om at man i statsbudsjettet for 2020 gjør evt. ytterligere nødvendige endringer i forskrift og bevilger [x antall studieplasser – avventer tilbakemelding fra HF/Eirik Welo].

Strategisk satsing på livsvitenskap

UiO: Livsvitenskap er UiOs største satsing noensinne – en tverrfaglig strategisk satsing som omfatter all aktivitet i bredden av universitetets faglighet. Universitetsledelsen jobber aktivt for en betydelig styrking av tverrfagligheten ved UiO, blant annet i tråd med Meld. St. 25 (2016–2017) *Humaniora i Norge* Meld St. 4 (2018-2019) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028. Humanoria har – i likhet med samfunnsvitenskapene – en avgjørende rolle i utviklingen og implementeringen av moderne teknologier og nye behandlingsformer. I lys av dette, og den fagligheten UiO skal utvikle i det nye bygget for livsvitenskap, etterspør vi en konkret satsing fra regjeringen i form av 15 nye rekrutteringsstillinger for å styrke tverrfaglighet og sikre HumSam-perspektiver i livsvitenskap i statsbudsjettet for 2020.

Styrking av rettsvitenskapelig forskning

Fra 2016 har de tre juridiske fakultetene i Bergen, Oslo og Tromsø i fellesskap utarbeidet et omfattende utkast til et tematisk forskningsprogram kalt «Rettsens transformasjoner» (*Rettsstrans*). Arbeidet ble satt i gang i erkjennelsen av at rettsvitenskapelig forskning befinner seg i en problematisk strukturell situasjon: Lav lærertetthet på de tre fakultetene gir mindre forskningskapasitet; sektordepartementet Justis- og beredskapsdepartementet har en meget lav FoU-andel sammenlignet med alle andre departementer; NFR har dessuten over tid skapt en innretning på forskningsutlysninger og tildelingsmekanismer som har ført til dokumentert lavt tilslag for rettsvitenskapelig forskning. UiO ber på dette grunnlag om at departementet sikrer at behovet for et tematisk forskningsprogram eksplisitt knyttet til rettsvitenskap ivaretas på egnet måte.

Vikingtidsmuseet på Bygdøy

I UiOs Masterplan for eiendom presenteres og prioriteres de fire store satsingene UiO har behov for i de nærmeste årene. Disse er, i prioritert rekkefølge: 1) Nytt forsknings- og undervisningsanlegg for livsvitenskap; 2) Nytt Vikingtidsmuseum for Kulturhistorisk museum; 3) Nybygg for klinikkfunksjonene ved Det odontologiske fakultet; 4) Nytt veksthus med klimasenter på Tøyen. UiO er tilfreds med at prosjektene følges opp i tråd med våre prioriteringer.

Imidlertid er vi bekymret over at nytt vikingtidsmuseum – ett av tre «ferdig prosjekterte byggeprosjekter» i sektoren, jf. omtale i Meld. St. 4 (2018-2019) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028* – ikke er prioritert for oppstartbevilgning i regjeringens forslag til statsbudsjettet for 2019. Det vises i ovennevnte melding til en forverring i tilstanden for den unike verdensarven, noe som tilsier rask fremdrift i arbeidet med å sikre den verdifulle samlingen. For UiO er det viktig å understreke at vi ikke anser et nytt vikingtidsmuseum som et byggeprosjekt, men først og fremst et prosjekt for å sikre den unike verdensarven.

Det er gledelig at departementet har godkjent en forventet kostnadsramme i tråd med forprosjekt og ekstern kvalitetssikring. UiO vil likevel understreke at situasjonen for Oseberg- og Gokstadskipene er dramatisk, og for hver dag som går skades samlingen ytterligere. UiO forutsetter at startbevilgning for nytt vikingtidsmuseum kommer i statsbudsjettet for 2020. Uten midler til nødvendig sikring fortsetter den alvorlige ødeleggelsen.

Konsekvenser av sykehusutbyggingen ved OUS

OUS arbeider med å realisere planene for de store utbyggingene ved OUS på hhv. Gaustad og Aker. Etter planen vil Helse Sør-Østs søknad om lån til disse utbyggingene meldes inn til statsbudsjettet for 2020. UiO skal ha rundt 20.000 kvm til utdanning og forskning i nybyggene, noe som vil innebære betydelige økninger i årlige husleiekostnader. UiOs husleiekompensasjon skal behandles i statsbudsjett sammen med Hele Sør-Østs lånesøknad, dvs. etter planen i 2020. UiO legger til grunn at vi vil bli kompensert 75 % av leiekostnader som påløper i forbindelse med nye universitetsarealer i forbindelse med sykehusutbyggingen. En lavere kompensasjon vil gå direkte utover kvaliteten på våre kjerneoppgaver og ramme utdanningens kvalitet.

Teknisk og funksjonelt oppgraderingsbehov – tilskuddet må fortsatt økes

UiO forvalter, på vegne av fellesskapet, bygg av stor nasjonal verdi. UiO vil fortsatt eie disse byggene. Vi mener *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028 (Meld. St. 4, 2018-2019)* gjør godt rede for eiendomssituasjonen i UH-sektoren.

UiO ser at man i forslag til statsbudsjett for 2019 har økt tilskuddet til teknisk og funksjonell oppgradering av bygg fra 86 mill. kroner til 161 mill. kroner. Dette er en velkommen utvikling, og UiO forventer at denne utviklingen forsetter, i minst samme tempo, i kommende budsjetter slik det fremgår av langtidsplanen, kap.8.4.4 Modernisering og oppgradering. UiO mener at disse bevilgningene i statsbudsjettet for 2020 med hell kan kanaliseres direkte til tekniske og funksjonelle oppgraderinger av infrastruktur og bygningsmasse i tråd med UiOs masterplan for eiendom Rom for et fremragende, grønt universitet – og for kunnskapsbyen Oslo. Slike bevilgninger vil øke våre muligheter til å skape et mer moderne læringsmiljø, flere fremragende forskningsmiljøer og nå ut til flere med den kunnskapen vi produserer.

Med hilsen

Svein Stølen
rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Saksbehandlere:

Pål Vegard Pettersen/22855968, p.v.pettersen@admin.uio.no

Stein Helgesen/22858348, stein.helgesen@admin.uio.no

1. Satsingsforslag utenfor rammen for 2020

De overordnede vurderingene bak Universitetet i Oslos budsjettforslag for 2020 er kommentert i oversendelsesbrevet. UiO har i sitt forslag for 2020 valgt først og fremst å synliggjøre behov for ressurser til nødvendige infrastrukturtiltak i form av behov for varig økt vedlikeholdsnivå og midler til å ta igjen vedlikeholdsetterslepet. De store utgiftene UiO har til vedlikehold og infrastruktur påvirker vårt strategiske handlingsrom og gjør at vi har mindre penger å bruke på å heve undervisningskvaliteten og skape fremragende forskningsmiljøer.

(mill. kroner)

Prioritet	Satsingsforslag	2020	2021	2022
1	Vikingtidsmuseet			
2	Etablering av ordning med bachelor honours-program	5		
3	Rehabilitering forsknings- / undervisnings- og museumsbygg	400	400	400
4	Strategisk satsing på livsvitenskap	15 rekrutterings- stillinger		

Nærmere omtale av satsingsforslagene

Prioritet 1 : Vikingtidsmuseet

Forprosjektet for det nye Vikingtidsmuseet på Bygdøy (VTM) ble presentert i november 2017. Det viktigste premisset for prosjektets utvikling har gjennom hele prosjektperioden være hensynet til «Vikingtidssamlingens sårbarhet og tåleevne». Dette er også presisert i Kunnskapsdepartementets effektmål nr. 1 for prosjektet og er understreket på nytt i departementets oppdragsbrev til Statsbygg for forprosjektet.

Statsbygg har i sin prosjektering lagt til grunn at deler av kostnadene knyttet til sikring og flytting av vikingskipfunnene i det nye museumsbygget skal dekkes av prosjektets byggebudsjett. Statsbygg ba i 2017 om en tildeling på 11 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet for å kunne videreføre arbeidet med sikringsprosjektet i 2018. Bevilgning ble ikke gitt.

Opgavene i sikringsprosjektet er derfor videreført på et absolutt minimumsnivå med midlertidig finansiering fra museet. Den midlertidige stansen i sikringsprosjektets arbeid innebærer ikke kun fare for forsinket fremdrift, men også risiko for tap av viktig kompetanse ved at sentrale fagmiljøer som er nødvendig for gjennomføring av prosjektets oppgaver forsvinner til andre arbeidsoppdrag.

Vi minner samtidig om det varslede inntektsbortfallet i byggeperioden som ble omtalt i budsjettinnspillet for 2019. Inntektsbortfall grunnet hel lukking (2021-23) og delvis lukking/ redusert publikumstilbud (2019-21) på Vikingskipshuset i byggeperioden og forberedelsesperiodene for bygging" er foreløpig anslått til hhv. 25 mill. kroner (2019-21) og 80 mill. kroner (2021-23).

Prioritet 2: Etablering av ordning med bachelor honours-program

I Meld.St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning fremgår det at regjeringen vil «stimulere til utvikling av tilbud for de mest talentfulle og motiverte studentene». Ett tiltak som er nevnt i denne forbindelse er såkalte «honours-program» (jf. meldingens kap. 3). For å bedre tilbudet til de mest talentfulle og motiverte studentene og fremstå som et enda mer attraktivt studiested, er UiO i gang med å utvikle og pilotere bachelor honours-programmer innen realfag og humaniora. Dette utviklingsarbeidet vil kunne fungere som en modell for hele sektoren. Honours-programmene vil bygge på UiOs unike kvaliteter og muligheter innen forskning og utdanning i et bredt spekter av fagområder. Opprettelsen av et slikt tilbud for de mest talentfulle søkerne vil kreve nye ressurser til økt opptaksramme, faglige mentorer, felles samlinger, opprettelse av en felles læringsarena og til utvikling av honours-spesifikke emner.

Prioritet 3: Teknisk og funksjonelt oppgraderingsbehov

Universitetet i Oslo deler synet i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028 (Meld. St. 4, 2018-2019) på at bygg, utstyr og annen infrastruktur er grunnleggende innsatsfaktorer for å nå de overordnede målene for forsknings- og utdanningspolitikken. For UiO er investeringer i bygg en helt avgjørende forutsetning for at vi kan utvikle nye og moderne læringsformer og prioritere våre kjerneoppgaver knyttet til utdanning, forskning, formidling og innovasjon på en tilfredsstillende måte. UiOs forslag er at tilskuddet til teknisk og funksjonell oppgradering i Statsbudsjettet for 2020 rettes direkte mot de nøye vurderte oppgraderingsbehovene i UiOs masterplan for bygg, Rom for et fremragende, grønt universitet – og for kunnskapsbyen Oslo. For 2020 ber UiO at et tilskudd på 400 mill. kr. På denne måte vil UiO kunne bruke større andel av budsjettet til å legge til rette for moderne læringsmiljø, fremragende forskningsmiljø og omfattende utadrettet formidling. Oppgradering av bygningsmasse gir også bedre muligheter for miljøtiltak og energiøkonomisering. En slik løsning på finansieringen av oppgraderingsbehovet vil gi nødvendig rom for UiO til å fokusere på kjerneoppgavene i årene som kommer.

Prioritet 4: Strategisk satsing på livsvitenskap

UiO:Livsvitenskap er UiOs største satsing noensinne – en tverrfaglig strategisk satsing som omfatter all aktivitet i bredden av universitetets faglighet. Universitetsledelsen jobber aktivt for en betydelig styrking av tverrfagligheten ved UiO, blant annet i tråd med Meld. St. 25 (2016–2017) Humaniora i Norge og Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Humaniora har – i likhet med samfunnsvitenskapene – en avgjørende rolle i utviklingen og implementeringen av moderne teknologier og nye behandlingsformer. I lys av dette, og den fagligheten UiO skal utvikle i det nye bygget for livsvitenskap, etterspør vi en konkret satsing fra regjeringen i form av *15 nye rekrutteringsstillinger* for å styrke tverrfaglighet og sikre HumSam-perspektiver inn i livsvitenskapen.